20.9.2023

LAUSUNTO asiassa U-jatkokirjelmä UJ 13/2023 vp - U 37/2022 vp Ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi

Kaupan liitto kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua kantansa otsikossa mainitusta U-jatkokirjelmästä. Kaupan liitto pitää U-jatkokirjelmässä esitettyjä täsmennyksiä Suomen kantaan perusteltuina ja on niistä pääosin samaa mieltä eräin tarkennuksin.

1. Direktiivin yhteensovitus muuhun sääntelyyn

Valtioneuvoston kantana todetaan, että päällekkäistä sääntelyä tulee pyrkiä välttämään seikoista, joista jo säädetään tai tullaan todennäköisesti säätämään muissa vireillä olevissa aloitteissa viitaten erityisesti vihreät väittämät -direktiiviehdotukseen (COM/2023/166 final) ja korjauttamisoikeutta koskevan direktiiviehdotuksen (COM/2023/155 final). Tätä seikkaa on syytä pitää aktiivisesti esillä jatkoneuvotteluiden aikana.

Näkemyksemme mukaan viherväitteiden käyttöä tulisi säännellä vain viherväitteitä koskevassa direktiivissä, jotta elinkeinonharjoittajille ei jää epäselväksi, millaisia rajoituksia viherväittämien käytölle markkinoinnissa asetetaan.

Kaupan liitto kannattaa U-jatkokirjelmässä omaksuttua linjaa, jonka mukaan Suomi suhtautuu kriittisesti direktiivin tarkoitukseen ja soveltamisalaan kuulumattomiin parlamentin muutosehdotuksiin.

Erityisen tärkeänä pidämme sitä, että valtioneuvosto pyrkii vaikuttamaan siihen, ettei nyt neuvoteltavaan direktiiviehdotukseen lisätä pimeitä käytäntöjä koskevia kieltoja (ns. dark pattern -kiellot) taikka tuotteiden koostumukseen ja väitetysti perusteettomiin laatueroihin puuttumista (ns. dual quality -säännöt), joilla ei ole välitöntä merkitystä kuluttajansuojan vihreän siirtymän kannalta ja joita on säännelty tai ollaan sääntelemässä muissa yhteyksissä.

2. Kielletyt ja sallitut markkinointi- ja muut toimenpiteet

Kaupan liitto jakaa valtioneuvoston näkemyksen siitä, että sopimusta edeltävien tietojen antaminen tai muut tiedonantovaatimukset eivät saisi johtaa siihen, että elinkeinonharjoittajan täytyisi ilmoittaa lakisääteisen virhevastuun täsmällinen kestoaika. Kestoajan ilmoittaminen tavarakohtaisesti olisi hyvin työlästä eikä toisi juuri lisäarvoa kuluttajalle, ja kahden vuoden vähimmäiskestoajan kertomisen lisäarvo olisi vielä pienempi. Kaupallisesta kestävyystakuusta kertovan graafisen merkin käyttöönottoon suhtaudumme avoimemmin.

Suhtaudumme valtioneuvoston tavoin varauksellisesti siihen, että kuluttajalle annettavien ennakkotietojen määrää lisättäisiin merkittävästi. Samalla huomautamme, ettei lainsäädännössä tulisi missään tilanteessa asettaa vähittäismyyjille sellaisia tiedonantovelvoitteita, joita on käytännössä mahdotonta täyttää aukottomasti ilman valmistajan aktiivista myötävaikutusta. Tällaisia ovat esimerkiksi tiedot, jotka koskevat tavaran ennenaikaista vanhentumista, ohjelmistopäivitysten välttämättömyyttä, tavaran korjattavuutta taikka vara- ja lisäosien vaikutusta tavaran toiminnallisuuteen. Myyjällä

tulisi olla velvollisuus informoida kuluttajaa vain seikoista, jotka valmistaja on myyjälle kertonut. Jos valmistaja ei ole informoinut seikasta myyjää, tietojen kertomatta jättämistä ei tule pitää myyjän laiminlyöntinä.

Sen sijaan hyväksyttävänä voidaan pitää vaatimusta siitä, että myyjä kertoo kuluttajalle, mikäli valmistaja kieltäytyy korjaamasta tavaraa, jos kuluttaja tai itsenäinen korjaaja on korjannut tavaran aiemmin. Korjauspalveluiden tarjoamisella tai niistä kieltäytymisellä on välitön yhteys sekä edellä korjauttamisoikeutta koskevaan direktiiviehdotukseen että tavaroiden kestävää suunnittelua ja tuottamista koskevaan ekosuunnitteluasetusehdotukseen (COM(2022) 142 final).

Mikäli direktiivillä puututaan viherväittämien käyttöön markkinoinnissa, toteamme vielä, että päästökompensoinnista kertominen kuluttajille tulisi jatkossakin sallia sillä edellytyksellä, että markkinoinnissa ei luoda kuluttajalle virheellistä mielikuvaa yrityksen omasta päästövähennystyöstä.

Kunnioittavasti

KAUPAN LIITTO

Tea Taivalkoski
Asiantuntija